

Отже, аналізуючи мовлення юристів в неофіційному професійному спілкуванні маємо констатувати, що мовці не завжди дотримуються лексичних норм сучасної української літературної мови, а отже, вимагають пильнішої уваги до їх коригування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антоненко-Давидович Б. Д. Як ми говоримо. Київ : Рад. письменник, 1970. 182 с.
2. Російсько-український словник : у 4-х т. / за ред. А. Кримського. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. Репринт з видання 1928 р. (Серія «Словникова спадщина України») Т. 3. О–П. Вип. 2. 318 с.
3. Словник української мови : в 11 т. / редкол. : І. К. Білодід (голова). Київ : Наук. думка, 1970–1980. Т. 6. 832 с.
4. Чак Є. Чи правильно ми говоримо? URL: <http://chak-chy-pravylnomy-hovorymo.wikidot.com/d#danyi> (дата звернення: 05.01.2021).

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ ГУМАНІЗМУ В ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

*Філіпенко Тетяна В'ячеславівна,
професор кафедри права та публічного адміністрування,
Маріупольський державний університет,
доктор наук з державного управління, професор*

Ефективність державної служби значною мірою залежить від запровадження в її діяльність принципів гуманізму та соціальної справедливості, верховенства прав людини та громадянина. Поняття «гуманізації державної служби» слід розуміти як перенаправлення державної служби та її суб'єктів на визнання людини абсолютною цінністю, а також як відповідь на життєві потреби суспільства, створюючи умови для їх повної реалізації та гарантуючи стійкий розвиток, безпеку життя та стабільність, захист прав, свобод та інтересів усіх громадян.

Гуманізація державної служби - це система політичних та організаційних заходів, спрямованих на впровадження в державну службу всіх рівнів основних принципів, згідно з якими людина є найвищою соціальною цінністю, а гарантування її прав і свобод визначає зміст державної служби. Власне кажучи, гуманізація державної служби визначається як поширення ідей гуманізму на зміст, форми та методи виконання професійних функцій державними службовцями [1, с. 93-94].

Гуманітарна парадигма в державному управлінні орієнтована на людину й визнає безперечну цінність особистості, яка має можливість і право вільно приймати рішення щодо існуючих форм зв'язків з громадськістю та

бути їх суб'єктом. За словами П. Петровського, у сучасному демократичному суспільстві суперечність між людиною та державою може бути частково усунута шляхом прийняття та послідовного застосування гуманітарної парадигми [3, с. 17]. Незважаючи на реальні перепони, домінуючі стереотипи та упередження, суспільство прагне зробити державну службу гуманною, а гуманізм практичним та ефективним. Але це не означає розчинення гуманізму в політиці, втрату його контрольних функцій стосовно політики. Повне підпорядкування гуманізму політиці відкриває шлях до зневаги свободи та людської гідності [5, с. 143].

Трансформація поняття «гуманізм» на державній службі передбачає синтез структури державної служби з ідеєю гуманізму та новим розумінням сутності гуманізму, заснованого на ідеї пріоритету гуманістичних цінностей над цінностями потреб гуманізації політичної системи та соціальних відносин, визнання рівної гідності всіх громадян у суспільстві. На відміну від гуманізму як статичного поняття, гуманізація - це динамічний процес постійних кількісних та якісних змін у системі державної служби, внаслідок чого ця система стає дедалі гуманістичнішою, спрямованою на вдосконалення основних прав, свобод, інтересів та гідності людини.

Державна служба повинна мати ті самі людські стандарти демократичного управління, що й природні права людини, які існували з моменту її народження, і тому ніхто, включаючи державу, не має право їх обмежувати або віднімати.

Гуманізація державної служби – це постійний процес, оскільки різноманітність людських потреб у контексті прав і свобод людини нескінченна. Тому всі нові форми прав і свобод людини потребують державного забезпечення механізмів їх реалізації у таких сферах, як: створення та впровадження нових механізмів, що гарантують реалізацію прав і свобод людини; забезпечення та підвищення ефективності діючих механізмів.

Гуманізація державної служби є найефективнішою, коли розвиваються творчі здібності та громадянські якості особистості; створюється комфортний морально-психологічний клімат, атмосфера взаємної довіри, взаємоповага та взаємна відповідальність; соціокультурне середовище, що стимулює самопізнання та самовдосконалення; враховуються індивідуальні особливості працівників, демократизується управління тощо.

Для цього в практику державного управління необхідно впровадити:

– принцип організаційної простоти, який зменшує непрямі елементи структури управління, певні ієрархічні етапи і вимагає духовного потенціалу достатньо розвинених людських ресурсів організації;

– принцип автономії, який передбачає ефективне використання можливостей працівників шляхом надання їм простору для самореалізації, надаючи їм свободу та відповідальність за справу;

– принцип управління шляхом підвищення рівня управлінської культури, що передбачає перехід від складних структур управління до простих організацій, що складаються з автономних громад.

Це вимагає зміни пріоритетів розвитку державної служби в контексті гуманізації, щоб створити умови для наближення стандартів української державної служби на основі людських та цивільних потреб, які використовуються в Європейському Союзі. Мета служіння людям корениться в природі демократії. Західні держави завжди були твердо налаштовані на потреби громадян і прагнуть задовольнити їхні зростаючі вимоги та прагнення, як це змушує робити демократичність їхніх систем [6, с. 297].

О. Пушкар розглядає суть концепції гуманізації державної служби через такі принципи: гуманізації державної служби; рівних можливостей; людської гідності; соціальної справедливості; солідаризму; соціальних зобов'язань; субсидіарності; відносної незалежності суспільних відносин [4, с. 10].

Принцип гуманізму означає, що в правових формах відносин між людиною, державою та суспільством об'єднання відбувається на основі самоповаги та визнання невід'ємності прав та свобод людей, поваги до їхньої гідності, захисту від втручання в особисте життя [2, с. 109].

Гуманізація державної служби також означає посилення захисту прав і свобод державних службовців, особистий захист їх гідності та формування нових гуманістичних принципів державної служби. Гуманізація повинна включати гуманізацію впливу державних органів на суспільство та окремих людей, а також захист прав, свобод, законних інтересів та гідності самих чиновників.

Таким чином, модернізація державної служби за європейськими стандартами можлива завдяки розробці національної моделі «державної служби для людей», яка аналізує проблеми прав і свобод людини на всіх рівнях управління, коли уряд гуманізує зв'язки з громадськістю та встановлює реальні стандарти розвитку української держави. Необхідно забезпечити розробку нової моделі, нового стандарту відносин та взаємодії громадян із закладами державної служби, а також стандартів, адміністративних правил життя. В основі моделі державної служби, що базується на принципах гуманізму, повинна бути людина, а фундаментальними цінностями соціальних відносин повинні бути вільне вираження поглядів, відповідальність та ініціатива кожного члена суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гуманізація державної служби. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова), В. М. Сороко (співголова) [та ін.]. Київ: НАДУ, 2011. Т. 6. С. 93-94.

2. Нижник Н. Р. Управлінська культура : теоретичне поняття чи управлінська поведінка? *Політичний менеджмент*. 2005. № 5. С. 105-111.

3. Петровський П. М. Гуманітарна парадигма в системі державного управління: монографія. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2008. 252 с.

4. Пушкар О. Теоретико-методологічні засади дослідження гуманізаційного концепту як феномена суспільних відносин в умовах модернізації державного управління. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2013. Вип. 1. С. 3-11.

5. Ричко О. В. Гуманізація державного управління в Україні : проблеми та перспективи. *Економіка та держава*. 2013. № 12. С. 141-144.

6. Шаров Ю. П., Чикаренко І. А. Європейські стандарти публічного управління: проєкція на муніципальний рівень. *Державне управління та місцеве самоврядування*: зб. наук. праць. Дніпропетровськ: ДРІДУ НАДУ, 2010. Вип. 1 (4). С. 295-304.

ТЕРМІНИ «ОНІМ», «ПРОПРІАТИВ» У СУЧАСНІЙ ОНОМАСТИЦІ

*Чорноус Оксана В'ячеславівна,
завідувач кафедри загальної підготовки
та соціальної роботи,
ПВНЗ «Кропивницький інститут державного
та муніципального управління»,
кандидат філологічних наук, доцент*

За нашим спостереженням, власне ономастичні та низка лінгвістичних словників, окрім усталеної терміносполуки *власна назва* на позначення індивідуальних найменувань одиничних денотатів в українській ономастиці часто оперують термінами-синонімами *онім* і *пропріатив*. Лексема *онім* має давньогрецьке походження та означає «ім'я, назва», тоді як *пропріатив* етимологічно корелює з латинським *poter proprium*. На переконання укладачки словника ономастичної термінології Н. Подольської, термін *онім* є зручним, оскільки він об'єднує низку підпорядкованих термінів [5, с. 95]: онімія, онімний, онімізація, деонімізація. Його інша форма *онома* також активована в термінологічній практиці цієї царини: ономастика, ономастикон, ономаст тощо.

Дефініції *оніма* часто акцентують увагу на функційному навантаженні цих мовних одиниць: онімом є слово або словосполучення, яке слугує для виокремлення іменованого ним об'єкта з-поміж інших; його індивідуалізації та ідентифікації [там само, с. 95]. Це визначення з тими чи тими варіаціями дублюють інші лексикографічні праці [4, с. 168; 7]. Словник української ономастичної термінології Д. Бучка та Н. Ткачової уточнює, що оніми надаються для виділення з ряду саме однакових або подібних об'єктів чи людей [3, с. 62–63]. Про специфічне призначення пропріативів позначати

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ № 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ НОРМ МАТЕРІАЛЬНОГО ПРАВА В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Бабін І. І.

Український досвід та практика застосування
самооподаткування..... 9

Брилик А. А.

Заходи запобігання та протидії корупції..... 12

Литвин І. І.

Аналіз правових аспектів організації роботи з охорони праці та безпеки
життєдіяльності закладів освіти..... 14

Мілашевич Н.С.

Міжнародний захист права людини на здоров'я в Раді Європи..... 17

Супрун В. М.

Інформаційна безпека, як елемент необхідного вивчення учнівськими
(студентськими) колективами..... 21

Терещенко Т.В.

Основні проблеми у ефективному використанні земель
територіальними громадами..... 24

Філіпенко А.С.

Транспортне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності 26

Чернега В. М.

«To be, or not to be» Сімейному кодексу України в світлі рекодифікації
Цивільного кодексу України?..... 28

Шаркова Г. Ю.

Зміст зобов'язання з надання консалтингових послуг..... 31

Швачко О.В.

Проблеми кадрового забезпечення органу місцевого самоврядування і
ОТГ..... 33

Рябовол Л. Т. Соціальна політика в Україні: конституційно-правові засади, сутність, напрями.....	154
Тернавська Т. А. Реалії профорієнтації та вакансій: зв'язок та наслідки.....	157
Трушаков О. Р. Сучасні проблеми розвитку фізичного виховання студентської молоді».....	160
Федорова А.М. Лексичні помилки в мовленні юриста в неофіційному професійному спілкуванні.....	161
Філіпенко Т. В. Запровадження принципів гуманізму в діяльність державної служби.....	163
Чорноус О. В. Терміни «онім», «пропріатив» у сучасній ономастиці.....	166
Шаумян О. Г. Формування нормативно-ціннісного ставлення дитини.....	168
Шинкаренко А. В. Економічна сутність стратегії підприємства.....	170

Н 34 **Актуальні правові та гуманітарно-економічні проблеми в період реформування демократичного суспільства:** збірник тез ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції (5–6 лютого 2021 р.). Кропивницький : ПВНЗ КІДМУ, 2021. 173 с.

Видання містить матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції. Розглянуто сучасні проблеми юридичної науки та гуманітарно-економічних проблем у період реформування демократичного суспільства в Україні та світі із залученням до обговорення провідних науковців, практиків, а також молодих вчених з усіх регіонів України та зарубіжних держав.

Матеріали конференції розраховані на наукових і науково-педагогічних працівників ВНЗ та наукових установ, докторантів та аспірантів, студентів, а також широкий читацький загал.

Матеріали конференції надруковано в авторській редакції.

ББК 67.9 (4УКР) 300

Редакційна колегія:

Литвин І. І. – директор, доктор юридичних наук, доцент

Шаркова Г. Ю. – заступник директора з навчально-наукової роботи, кандидат юридичних наук, доцент;

Боклаг В. А. – завідувач кафедри публічного управління та адміністрування, доктор наук з державного управління, доцент;

Степанов П. Л. – завідувач кафедри публічного та приватного, кандидат юридичних наук, доцент;

Чорноус О. В. – завідувач кафедри загальної підготовки та соціальної роботи, кандидат філологічних наук, доцент;

Шинкаренко А. В. – завідувач кафедри обліку та оподаткування, кандидат економічних наук, доцент Акімова Н.В. – доцент кафедри загальної підготовки та соціальної роботи, доктор психологічних наук;

Тернавська Т. А. – доцент кафедри загальної підготовки та соціальної роботи, кандидат педагогічних наук.

Рекомендовано до друку Вченою радою ПВНЗ «Кропивницький інститут державного та муніципального управління» (від 05 лютого 2021 року протокол № 7)

© Автори, 2021

© ПВНЗ «Кропивницький інститут державного та муніципального управління», 2021

Кіровоградський інститут державного та муніципального управління

**АКТУАЛЬНІ ПРАВОВІ ТА ГУМАНІТАРНО-ЕКОНОМІЧНІ
ПРОБЛЕМИ В ПЕРІОД РЕФОРМУВАННЯ
ДЕМОКРАТИЧНОГО СУСПІЛЬСТВА**

Збірник тез
ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Кіровоградський, 5–6 лютого 2021 року)

Кіровоградський
2021